



## Fita 1

Montclar

### Ubicació

**Comarca:** Berguedà  
**Lloc/Adreça:** Límit entre Montclar i l'Espunyola, proper a cal Capçana  
**Emplaçament** A la dreta del camí de cal Capçana a la C

### Coordenades:

**Latitud:** 42.03848  
**Longitud:** 1.74875  
**UTM Est (X):** 396436  
**UTM Nord (Y):** 4654806

### Classificació

**Número de fitxa** 08130 - 153  
**Àmbit:** Patrimoni immoble  
**Tipologia** Element arquitectònic  
**Estil / època:** Modern  
**Segle** XVII-XIX  
**Estat de conservació** Bo  
**Protecció** Inexistent  
**Accés** Fàcil  
**Ús actual:** Simbòlic  
**Titularitat** Pública  
**Titular:** 08077A01200032 / Ajuntament de Montclar  
**Autoria de la fitxa** María del Agua Cortés Elía  
**Data de registre de la fitxa:** dj., 16/03/2017 - 01:00

### Descripció

Al terme de Montclar amb límit amb l'Espunyola, hi ha 5 de fites de pedra que marquen el traçat de l'antic camí a Cardona, la strata Kardonense. Aquesta fita és un element de pedra en forma de paral·lelepípede amb l'extrem superior tallat en forma piramidal o apuntada, que es troba situat verticalment clavat al terra,

sobresortint uns 40-50 cm. A una de les cares té tallat l'escut del llinatge dels Cardona, un card de tres flors, mostrant així que es tracta del camí Ral de Cardona. La trobem a un lateral de l'antic camí que en aquest punt té el traçat desdibuixat. Està pintada la part superior amb pintura blanca i blava.

## **Història**

El llinatge dels Cardona té els seus orígens en els vescomtes d'Osona, quan el comte Ramon Borrell II a la segona meitat del segle X, va posar Cardona i els seus habitants sota el patrocini del vescomte Ermemir, germà del bisbe de Vic Arnulf, conseller alhora del comte Ramon Borrell. Al 1086 amb Ramon Folc I de Cardona va passar a ostentar el títol de vescomtat; a la vegada que es convertien en un llinatge molt influent, especialment en l'entorn dels comtes de Barcelona i posteriorment també dels reis catalans. Aquest llinatge ha estat sempre vinculat a la gran riquesa que els va significar el control que exercien sobre l'explotació de les mines de sal existents a Cardona, pel que se'ls ha anomenat "senyors de la sal". Es considera que en el decurs del segle XV la nissaga dels Cardona era la més important de la casa reial, d'aquí que hagin rebut el sobrenom de «reis sense corona». La manca de successió masculina i els aliances matrimonials que es realitzaren al llarg del segle XVI van emparentar el llinatge amb famílies castellanes, tot integrant el ducat de Cardona amb el ducat de Segorbe i posteriorment amb els ducs de Medinaceli. És probable que per aquest motiu es realitzés una posada al dia del termenat o de les possessions del Ducat, que podrien haver comportat un revisió del territori en mans dels Ducs i per tant també de les seves tinences a municipis veïns com l'Espunyola, i potser de nous enfitaments. De fet, es creu que les pedres de terme podrien correspondre al període modern, potser segle XVII, i marcarien el límit de les possessions dels Cardona que possiblement en aquest punt coincidiria en part amb el camí Ral o strata Kardonense, que eren els camins públics que portaven fins al castell dels Cardona i que trobem documentats al menys des del segle X. Una d'aquestes vies era el camí de la sal, la via salinaria. La documentació més antiga on s'esmenta és l'acta de consagració de de l'església de Sant Joan de Montdarn, el 922. El camí que tractem aquí és el que des de Cardona portava cap a Berga a través de la vall de la riera de Navel. Aquest camí es va mantenir intacte essent un dels principals eixos de comunicació fins a la primera meitat del segle XIX, quan es va iniciar el Pla General de carreteres.

## **Bibliografia**

- Galera Pedrosa, A. (1996). Els camins medievals en la Catalunya central: entorn les Stratae Kardonensia i la Via Salinaria. A Novell, tardor 1996, Manresa. Pp. 21-28.
- Riu, M. (1985). Els camins medievals i els ponts de Vallonga i de les Cases de Posada. Cardener, revista editada per l'Institut d' Estudis Locals de Cardona. N° 2, pas. 65- 87.

